

SİYASAL YABANCILAŞMA ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI:
GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ANALİZLERİ*Adaptation of the Political Alienation Scale to Turkish: Validity and Reliability Analyses*Gökçe ÖZKILIÇCI¹ 

Özet

Bu çalışma, günümüz toplumlarında artan siyasi hoşnutsuzluğun temel kavramlarından biri olan siyasi yabancılaşmayı ölçmek amacıyla Kamerunlu araştırmacılar tarafından geliştirilen Siyasal Yabancılaşma Ölçeği'nin (SYÖ) Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesini amaçlamıştır. Çalışma, kolayda örnekleme yöntemiyle toplanan iki farklı katılımcı grubundan (AFA için N = 207; DFA için N = 300) elde edilen verilerle yürütülmüştür. Yapı geçerliği analizleri, ölçeğin 10 maddelik nihai Türkçe formunun kuramsal çerçeveye tutarlı biçimde iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir: Siyasal Etkisizlik ve Siyasal Güvensizlik. Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) sonucunda elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2/sd = 2.721$, RMSEA = .076, CFI = .943, SRMR = .0605, CFI = .943, GFI = .947 ve AGFI = .907) modelin veriyle kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlamıştır. Yakınsak ve ıraksak geçerlik ölçütleri de sağlanmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerlik, SYÖ toplam puanlarının Dean'ın Yabancılaşma Ölçeği ile pozitif ($r = .46$, $p < .01$) Seçilmiş Yetkililerin Güvenilirliği Ölçeği ile ise negatif ($r = -.49$, $p < .01$) ve anlamlı ilişkiler sergilemesiyle desteklenmiştir. Güvenirlik analizleri, toplam ölçek için yeterli iç tutarlılık ($\alpha = .795$) olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, SYÖ'nün Türkiye bağlamında siyasi yabancılaşmayı ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: siyasi yabancılaşma, siyasal etkisizlik, siyasal güvensizlik, ölçek uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik.

Abstract

This study aimed to adapt the Political Alienation Scale (PAS), developed by Cameroonian researchers, into Turkish and examine its psychometric properties. The PAS is a central concept for measuring the increasing political discontent observed in contemporary societies. The study was conducted using data collected via convenience sampling from two distinct participant groups (N = 207 for EFA; N = 300 for CFA). The structural validity analyses demonstrated that the final 10-item Turkish form of the scale exhibits a two-factor structure consistent with the theoretical framework: Political Inefficacy and Political Distrust. The fit indices obtained from both Exploratory Factor Analysis (EFA) and Confirmatory Factor Analysis (CFA) ($\chi^2/sd = 2.721$, RMSEA = .076, CFI = .943, SRMR = .0605, CFI = .943, GFI = .947 ve AGFI = .907) confirmed that the model is acceptably aligned with the data. Convergent and discriminant validity criteria were also met. Criterion-related validity was supported by the fact that the total PAS scores exhibited positive ($r = .46$, $p < .01$) and significant correlations with Dean's Alienation Scale and negative ($r = -.49$, $p < .01$) and significant correlations with the Trust in Selected Officials Scale. Reliability analyses showed sufficient internal consistency ($\alpha = .795$) for the total scale. These findings demonstrate that the PAS is a valid and reliable instrument for measuring political alienation within the Turkish context.

Keywords: political alienation, political inefficacy, political distrust, scale adaptation, validity and reliability.

Araştırma Makalesi

Yazar Bilgileri

¹Dr, Fenerbahçe Üniversitesi,
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler
Fakültesi/Psikoloji Bölümü,
İstanbul-Türkiye,
gokce.ozkilicci@fbu.edu.tr

Geliş: 17.10.2025

Kabul: 03.01.2026

Atıf için:

Özkılıççı, G. (2026). Siyasal
Yabancılaşma Ölçeği'nin
Türkçeye Uyarlanması:
Geçerlik ve Güvenirlik
Analizleri,

*Journal of Sustainable Equity
and Social Research (JSESR),*

3(1): 40-53.

DOI: 10.5281/zenodo.18366844

1. GİRİŞ

Siyasal yabancılaşma, günümüzde birçok toplumda artan siyasi hoşnutsuzluk ve vatandaşların siyasete olan güven düşüklüğünün altında yatan merkezi bir kavram olarak ön plana çıkmaktadır. Bu kavram, bir bireyin siyasete, kurumlara ve siyasi liderlere karşı deneyimlediği nispeten kalıcı bir uzaklaşma, güvensizlik ve alaycılık hissi olarak tanımlanan karmaşık bir sosyo-psikolojik olgudur (Citrin vd., 1975; Mauk, 2017; Mouafo vd., 2023). Siyasal yabancılaşma, sadece bireysel bir durum olmanın ötesinde, demokratik katılımın niteliğini ve siyasi istikrarı doğrudan etkileyen önemli bir toplumsal sorun teşkil etmektedir. Bu nedenle, kavramın doğru bir şekilde anlaşılması, ölçülmesi ve nedenlerinin analiz edilmesi, güncel siyaset bilimi ve sosyal psikoloji araştırmaları için hayati bir öneme sahiptir.

Siyasal yabancılaşma, birçok toplumda güncel bir fenomen olmasına rağmen, son yıllarda kuramsallaştırılmasına yönelik çok az sayıda çalışma yapılmıştır. Bu alandaki akademik ilgisizliğin bir sonucu olarak, şimdiye kadar ortaya konan kuramsal çalışmalar, siyasal yabancılaşmanın nedenleri, belirtileri ve sonuçları hakkında yalnızca demokratik bağlamlardaki verileri sunmaktadır (Fox, 2015). Ancak bu kavram, herhangi bir siyasi sistemle sınırlı olmayıp, demokratik ve komünist sistemler de dahil olmak üzere farklı rejimlerde yaygınlık ve yoğunluk açısından değişiklik gösterebilmektedir. Türkiye bağlamında bu kavramı ele alan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu ve ağırlıklı olarak siyaset bilimi ve sosyoloji ekseninde ele alınan çalışmalardan oluştuğu görülmektedir (Doğan, 2016; Ergil, 1980). Bu durum, kavramın Türkiye özelinde psikolojik ve sosyo-politik dinamiklerinin derinlemesine incelenmesi için bir metodolojik boşluk yaratmaktadır.

Bu araştırmanın temel amacı, Kamerunlu araştırmacılar (Mouafo vd., 2023) tarafından geliştirilen Siyasal Yabancılaşma Ölçeği'nin Türkiye

bağlamında kullanılmak üzere Türkçeye uyarlanması ve bu uyarlama sürecinde ölçeğin psikometrik özelliklerinin (geçerlik ve güvenirlik) kapsamlı bir şekilde incelenmesidir. Bu uyarlama çalışması, Türkiye'deki siyasal yabancılaşma düzeylerini ve boyutlarını ampirik olarak inceleyecek gelecekteki araştırmalar için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemektedir.

2. ALANYAZIN TARAMASI

Akademik çalışmalarda, siyasal yabancılaşmanın boyutları sıklıkla sosyal psikolog Melvin Seeman'ın (1959) tipolojisi ve Ada W. Finifter'ın (1970) siyasete uyarlanmış çalışmaları üzerinden ele alınmaktadır. Siyasal yabancılaşma, genel olarak iki ana boyutun olumsuz biçimde deneyimlenmesiyle ortaya çıkan ve etkisizlik hissi ile siyasi kurumlara duyulan güven eksikliğinin birleşimi olarak tanımlanmaktadır:

Siyasi Etkisizlik (Political Inefficacy): Bireyin, kendi eylemlerinin (örneğin oy kullanma, siyasi katılım) siyasi gidişatı veya yetkililerin kararlarını etkileyemeyeceğine dair inancıdır (Allamong, 2024; Mauk, 2017). Bu durum, bireyin, kendisi gibi insanların siyasi sistem üzerinde hiçbir söz hakkı olmadığı inancını yansıtır (Dalton, 2007; Korzeniowski 1994). Politik güçsüzlük olarak da adlandırılan bu boyut, siyasi olayları etkileme konusunda algılanan bir yetersizliği ifade eder ve vatandaşların siyasal katılımını azaltarak yabancılaşmayı derinleştirebilir. Bazı araştırmacılar bu boyutu, seçim süreci gibi girdilerden uzaklaşmayı ifade eden Girdiye Dayalı Yabancılaşma ile ilişkilendirir (Allamong, 2024).

Siyasi Güvensizlik (Political Distrust/Cynicism): Bireyin siyasi liderlerin ve kurumların yozlaşmış, bencil ve yetersiz olduğuna inanması, dolayısıyla onlara karşı şüpheli, memnuniyetsiz, düşmanca ve güvensiz olmasıdır (Allamong, 2022; Allamong, 2024). Bu, liderlerin kendi isteklerini gerçekleştirmek için çalıştığına dair inancı yansıtır ve güven eksikliği şeklinde somutlaşır (Allamong,

2024; Mason vd., 1985). Bu boyut, genellikle hükümetin performansına yönelik güvensizlik veya alaycılık olarak tanımlanan Çıktıya Dayalı Yabancılaşma olarak da sınıflandırılmaktadır (Allamong, 2024).

Siyasal yabancılaşmanın temelinde, geniş bir yelpazeye yayılan yapısal, kurumsal ve davranışsal faktörler bulunmaktadır. Bu durumun temel kaynaklarından biri, zayıf kurumsal performans ve yönetsel beklentilerin karşılanmamasıdır. Ayrıca, artan sosyal eşitsizlikler, zayıf yurttaşlık bağları ve özellikle düşük eğitimli kesimlerde gözlemlenen yanlış tanınma duyguları (toplumda anlamlı bir rol oynama hissinden yoksunluk ve diğer sosyal gruplardan daha az değerli hissetme hissi), yabancılaşmayı besleyen yapısal etkenlerdir (Abravanel & Busch, 1975; Ambler, 1975; van Noord vd., 2023). Ekonomik alandaki belirsizlik, özellikle de işsizlik ve güvensizlik, kurumlara olan inancı daha da aşındırırken (Giustozzi, 2023; Kumlin vd., 2017; Macháčková & Tkaczyk, 2020) siyasal şiddetin varlığı seçmenlerin yabancılaşmasıyla doğrudan ve pozitif bir ilişki içindedir (Igiebor, 2022a). Bu dışsal nedenlerin yanı sıra, yabancılaşmanın kendine özgü bir psikolojik dinamiği de mevcuttur. Igiebor'a (2022a) göre, siyasi yabancılaşmanın altında yatan psikolojik dinamikler, bireylerin kişisel zorluklarını (bu sorunlar temelde siyasi olmayan bireysel koşullara dayansa bile) siyasi sisteme atfederek dışsallaştırma eğiliminde olduklarını göstermektedir.

Bu çok boyutlu nedenler, nihayetinde siyasi davranış ve tutumları şekillendiren sonuçlara yol açmaktadır. Siyasal yabancılaşma, siyasi süreçten tamamen çekilmekten, siyasi sisteme meydan okumayı amaçlayan aktif ve alışılmadık katılım biçimlerine kadar uzanan bir davranış yelpazesinde kendini gösterir. Güvensizliğin artması, vatandaşların geleneksel katılımının azalmasına (seçimlere katılımın düşmesi gibi) ve dolayısıyla toplumsal parçalanmanın artmasına neden olabileceği (Igiebor, 2022a) gibi hayal kırıklıklarının

alternatif katılım kanallarına (protestolar, doğrudan demokrasi veya popülist tercihler gibi) yönlenmesi şeklinde sonuçlar da doğurabilmektedir (Johnson, 1994; Kim, 2005). Yabancılaşmış bireyler her zaman geri çekilmemekte ve yabancı hissettikleri siyasi sisteme saldırmalarına da yol açabilmektedir. Bu kişiler, siyasi sisteme meydan okumayı amaçlayan aktif, geleneksel olmayan eylemlere daha yatkın olup, aşırılıkçı çağrılar için seferberlik potansiyeli taşıyan bir kitleyi temsil ederler. Bir başka deyişle, siyasi olarak yabancılaşmış kişilerin "aşırılıkçı çağrılar için ideal bir kitle" olarak kabul edilmekte ve diğer geleneksel olmayan siyasi eylemlerde (gösteriler ve ayaklanmalar, vb.) bulunma olasılıkları daha yüksek olabilmektedir (Igiebor, 2022b). Bazı çalışmalar (Dahl vd., 2020; Valgarðsson, 2019) yabancılaşma ve kayıtsızlık arasında net bir ayrım yaparak, yabancılaşmış bireylerin siyasete daha fazla ilgi duyabileceklerini, ancak korku veya boşuna çabalama hissi gibi belirli nedenlerle katılımdan kaçınabileceklerini savunmaktadır.

3. YÖNTEM

3.1. KATILIMCILAR

Ölçek uyarlama çalışmalarında genellikle ölçekteki madde sayısının en az beş katı büyüklükteki bir katılımcı grubuyla çalışılması (Tavşancıl & Keser, 2002) ve ortalama 300 kişiden veri toplanması önerilmektedir (Field, 2018; Stevens, 2012). Bu bilgilerden yola çıkarak 3 farklı ölçek yer alan ve toplam 34 maddelik sorulardan oluşan bu çalışma için en az 170 katılımcıya ihtiyaç bulunmaktadır. Eksik ve hatalı verilerin olabileceği göz önünde bulundurularak en az 320 katılımcıya ulaşılmıştır.

Bu çalışma, kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak, iki farklı katılımcı grubu ile yürütülmüştür. İlk gruptan elde edilen verilerle açılımlı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz için toplam 215 katılımcıya ulaşılmıştır. Kontrol sorusuna yanlış cevap veren 8 kişiden elde edilen veri çıkarıldıktan sonra 207 (95 kadın, 112 erkek)

katılımcının verileriyle analiz gerçekleştirilmiştir (Yaşort. = 42.01, SS = 18.23).

Ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla, doğrulayıcı faktör analizi farklı bir grupta uygulanmıştır. Analiz için toplam 320 katılımcıya ulaşılmıştır. Kontrol sorusuna yanlış cevap veren 20 kişiden elde edilen veri çıkarıldıktan sonra yaş ortalaması 41.17 (SS = 17.45) olan 300 (139 kadın, 161 erkek) katılımcının verileriyle analizler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların gelir durumuna yönelik verdikleri cevaplar incelendiğinde %14'ü gelirinin giderinden az olduğunu; %55,7'si denk olduğunu ve %30,3'ü ise gelirinin giderinden fazla olduğunu bildirmiştir. Ayrıca araştırmaya katılanların ideolojik konumlarını belirlemek için sorulan soruya verdikleri yanıt incelendiğinde, %66,6'sı sol kanatta; 26'sı merkezde ve %7,4'ü ise sağ kanatta konumlandırmıştır.

3.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından araştırmaya uygun olacağı düşünülen soruları içermektedir. Yaş, cinsiyet, ailenin gelir durumu, konum ve siyasete duyulan ilgi sorularından oluşmaktadır.

Siyasal Yabancılaşma Ölçeği (SYÖ): Mouaf ve arkadaşları tarafından 2023 yılında geliştirilmiştir. Alan yazınındaki üç adım takip edilerek oluşturulmuştur. Değerlendirilecek alanın/yapının belirlenmesi, maddelerin oluşturulması ve aracın ilk versiyonunun formüle edilmesi sağlanmıştır. Ölçek, siyasal etkisizlik ve siyasal güvensizlik boyutlarını ölçen 12 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar, 1'den (kesinlikle katılmıyorum) 7'ye (kesinlikle katılıyorum) kadar olan 7'li Likert ölçeğini kullanarak maddeleri yanıtlamışlardır. Ancak, ölçeğin Türkiye örneklemindeki bilişsel kolaylığını ve yanıt kalitesini artırmak amacıyla, bu çalışmada 5'li Likert (1 = Kesinlikle Katılmıyorum, 5 = Kesinlikle Katılıyorum) olarak kullanılmıştır. Bu değişiklik, psikometri alan yazının da belirttiği üzere, güvenilirliği ve ölçüm duyarlılığını korurken (Cox, 1980), katılımcıların aşırı uç seçeneklerden

kaçınma eğilimini dengeleme maksadıyla yapılmıştır. Orijinal çalışma kapsamında yapılan güvenirlik analizi sonuçlarına göre Siyasal Yabancılaşma Ölçeği, genel iç tutarlılık açısından iyi bir güvenirlik katsayısı ortaya koyarken ($\alpha = .82$), iki boyut için de kabul edilebilir değerler ortaya çıkmıştır (Siyasal Etkisizlik: $\alpha = .77$; Siyasal Güvensizlik: $\alpha = .79$).

Seçilmiş Yetkililerin Güvenilirliği Ölçeği (SYGÖ): Flanagan, Syvertsen ve Stout (2007) tarafından geliştirilen ve Akfırat ve Çok (2013) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan "Seçilmiş Yetkililer ve Hükümete Karşı Tutumlar Alt Ölçeği"nin altboyutlarından biri olan "Seçilmiş Yetkililerin Güvenilirliği" bu çalışmada seçilmiş siyasi yetkililere duyulan güveni ölçmek için kullanılmıştır. Seçilmiş Yetkililerin Güvenilirliği beş sorudan oluşmakta ve 5'li Likert tipindedir. Uyarlama çalışmasında bu alt boyutun Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .79 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise güvenirlik katsayısı .81 bulunmuştur. Çalışma kapsamında seçilmiş yetkililere duyulan güvensizlik ölçüleceğinden dolayı puanlar ters olarak kodlanmıştır. Böylece yüksek puanların güvenden ziyade daha yüksek bir güvensizlik ile ilişkilendirilmesi sağlanmıştır.

Dean'ın Yabancılaşma Ölçeği (DYÖ): Seeman'ın (1983) kuramından yola çıkarak geliştirilmiş olan bu ölçek, yabancılaşmanın üç boyutunu (güçsüzlük, kuralsızlık, toplumsal yalıtılmışlık) ölçmektedir. Türkçeye uyarlama çalışması Yalçın ve Dönmez (2017) tarafından yapılmıştır. Orijinal ölçek 24 madde içerirken, Türkçe uyarlama çalışması kapsamında 17 maddeye inmiştir. Ölçek, beş dereceli Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .79, test tekrar test güvenirlik katsayısı ise .74 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada güvenirlik katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır.

3.3. İŞLEM

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması için gerekli izin orijinal çalışmanın yazarlarından biri olan Gustave

Adolphe Messanga ile elektronik postayla iletişime geçilerek alınmıştır. Çalışmanın ilk aşaması orijinal ölçekte yer alan 12 maddenin farklı uzmanlık alanlarında (Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Psikoloji) olan ve İngilizceye hâkim üç akademisyen tarafından Türkçeye çevrilmesiyle gerçekleşmiştir. Daha sonra yapılan çeviriler araştırmacı tarafından değerlendirilerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır. İkinci aşamada iki akademisyen (İngiliz Dili ve Edebiyatı ve Psikoloji) Türkçe formun geri çevirisini yapmış ve bu çeviriler orijinal ölçek ile karşılaştırılmıştır. Çeviri işleminin son aşamasında oluşan nihai maddeler ölçme değerlendirme alanında çalışmaları olan iki akademisyen tarafından (Psikoloji) kontrol edilmiştir.

Uygulama aşamasına geçmeden önce Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu tarafından 08.09.2025 tarihli ve 2025/9-4 FBU protokol numaralı etik kurul raporu alınmıştır.

4. BULGULAR & TARTIŞMA

4.1. YAPI GEÇERLİĞİ

Analiz işlemine başlamadan önce verilerin normal dağılıma uygunluğunu göstermek amacıyla çarpıklık (Skewness) değeri ve basıklık (Kurtosis) değerleri incelenmiştir. Analiz sonucunda hem açımlayıcı faktör analizi (AFA) hem de doğrulayıcı faktör analizi (DFA) için kullanılan veri setlerinde çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1 ile +1 arasında değiştiği hesaplanmıştır (Tablo 1).

Siyasete Yabancılaşma Ölçeği'nin (SYÖ) yapı geçerliğini test etmek üzere öncelikle AFA yapılmıştır. Kaiser-Meyer Olkin-Bartlett testi sonucunda, KMO katsayısının .818 olduğu; Bartlett testi χ^2 değerinin 823,19 ($p < ,001$) anlamlı olduğu görülmüştür. Bu değerler, verilerin açımlayıcı faktör analizi ile modellenmek için yeterli düzeyde olduğuna işaret etmektedir (Büyüköztürk, 2007).

4.2. SYÖ'NİN YAPI GEÇERLİĞİNİN TEST EDİLMESİ AMACIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN AFA

Orijinal çalışmada 12 madde ve iki faktörlü bir yapıda olan SYÖ için AFA yapılırken faktör sayısı ikiye sabitlenerek analiz gerçekleştirilmiştir. Muhtemel faktörler arasında ilişki beklenmesinden ötürü yatay rotasyon yöntemlerinden biri olan promax rotasyonu ve "principal axis factoring" metodu kullanılmıştır.

Faktör yapısını netleştirmek amacıyla, binişik maddelerin analizden çıkarılması gerekir. Binişik maddeler, birden fazla faktöre .40 ve üzeri yükler katkı sağlayan ve bu faktör yükleri arasındaki farkı .10'dan az olan maddeler olarak tanımlanmıştır (Çokluk vd., 2018).

Bu bilgidan yola çıkarak ilk olarak binişik madde olduğu tespit edilen 11. Madde atılmış ve analiz tekrarlanmıştır. Bu haliyle ölçek maddelerinin faktör yükleri .643 ile .847 arasında değişmektedir. Kalan 11 madde ile yapılan nihai analizde ilk faktörün toplam varyansın %38.16'sını, ikinci faktörün toplam varyansın %17.088'ini, iki faktör bir araya gelerek toplam varyansın %54.56'sını açıkladığı görülmüştür. Çok boyutlu ölçek uyarlama çalışmalarında varyansın %40 ile %60 arasında olması yeterli olarak kabul edilmektedir (Tavşancıl, 2005).

Nihai analizin sonucuna göre, hiçbir maddenin birden fazla faktöre yüklenmediği ve binişik bir madde olmadığı gözlenmiştir. Öz değerlerin (Scree Plot) dağılımı incelendiğinde iki faktörlü yapı ortaya çıkmıştır. Analize ilişkin sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur.

4.3. SYÖ'NİN YAPI GEÇERLİĞİNİN TEST EDİLMESİ AMACIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN DFA

AFA analizi sonucunda elde edilen iki faktörlü yapının doğrulanıp doğrulanmadığını test etmek amacıyla farklı bir örneklemden toplanan veriler ile DFA gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin 11 maddelik iki boyutlu yapısına ilişkin olarak yapılan ilk analiz

sonucunda elde edilen uyum indeksleri: $\chi^2/sd = 4.143$, RMSEA = .103, CFI = .881, GFI = .904, AGFI = .853 ve SRMR = .071 olarak hesaplanmıştır. AFA sonucunda Siyasal Etkisizlik alt boyutunda 12. madde olan “Seçimlerde oy kullanmanın bir anlamı yoktur; sonuçlar yine aynı politikacıların lehine hileyle düzenlenecektir.” ifadesinin Siyasal Güvensizlik altında yer alan değişkenler ile kovaryans bağlantısına sahip olduğu tespit edilmiş ve ölçekten çıkarmıştır.

Tekrar yapılan analiz sonucunda ise $\chi^2/sd = 3.594$, RMSEA = .093, CFI = .906, GFI = .925, AGFI = .878 ve SRMR = .067 olarak hesaplanmıştır. Öneriler doğrultusunda ilk faktörde 3 ve 4, 4 ve 5 ile 6 ve 9'uncu maddelerinin hata kovaryansları ilişkilendirilmiştir. Bu çalışmada aşırı uyum riskinin düşük olduğu değerlendirilmektedir, zira modele yalnızca en yüksek modifikasyon indeksi değerine sahip ve kuramsal olarak gerekçelendirilebilen ilişkilere müdahale edilmiştir. Aynı alt boyutta (etkisizlik) bulunan bu maddeler incelenmiş ve benzer içeriklerin olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda belirtilen maddelere dair hata kovaryanslarının tavsiye edilen biçimde modele eklenmesi ile analizler tekrarlanmıştır (Byrne, 2010).

Yapılan ilişkilendirmeler sonucunda elde edilen uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde (Hooper vd., 2008; Kline, 2011) olduğu gözlenmiştir [$\chi^2/sd = 2.721$, RMSEA = .076, SRMR = .0605, CFI = .943, GFI = .947 ve AGFI = .907'dir. DFA sonucuna göre ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunun doğrulandığı söylenebilir (Şekil 1).

Şekil 1'de sunulan diyagramdan anlaşıldığı üzere, ölçek maddelerinin standardize yol katsayısı değerleri .44 ile .89 arasında değişmektedir. Yüksek katsayı değerleri, maddelerin ilişkili oldukları faktörlere yüksek düzeyde uyum sağladığını göstermektedir (Başar, 2016). Katsayıların .10'dan küçük olması “küçük etki”; .11-.49 arasında olması “orta etki” ve .50'nin üzerinde olması “büyük etki” gösterdiği anlamına gelmektedir

DFA sonuçlarından hareketle, modelinin yakınsak geçerliğini test etmek amacıyla Birleşik Güvenirlik (Composite Reliability, CR) ve Açıklanan Ortalama Varyans (Average Variance Extracted, AVE) değerleri de çalışma kapsamında hesaplanmıştır. Yakınsak geçerlik sağlanması için AVE değerinin .50'den büyük olması temel bir ölçüt olarak kabul edilir (Fornell ve Larcker, 1981). Bununla birlikte AVE değeri .50'den küçük olması durumunda CR değerinin .60'tan yüksek olması yakınsak geçerlilik için yeterli görülmektedir (Fornell ve Lacker, 1981; Shrestha, 2021). Analiz sonucunda ilk faktör için AVE değeri .435 ve CR değeri .839; ikinci faktör için AVE değeri .425 ve CR değeri .669 olarak hesaplanmıştır. Sonuçlar, ölçeklerin tamamında söz konusu kriterler ve buna bağlı olarak yakınsak geçerliliğin sağlandığını göstermektedir.

Iraksak geçerliğin sağlanması için, MSV değerinin AVE değerinden küçük olması ve alt boyutların AVE karekök değerlerinin hem .50 eşiğini aşması hem de ölçeğin diğer faktörleri arasındaki korelasyon değerlerinden büyük olması beklenmektedir (Fornell ve Larcker, 1981; Hair vd., 2019). Ölçeğe ilişkin CR, AVE ve MSV değerleri Tablo 3'te verilmiştir. Yapılan analizler tüm bu kriterlerin sağlandığını ortaya koymuştur.

4.4. ÖLÇÜT BAĞINTILI GEÇERLİK

SYÖ'nin ölçüt bağıntılı geçerliği için araştırma grubuna DYÖ ve SYGÖ uygulanmıştır. Buna göre, SYÖ toplam puanları ile DYÖ'nin alt ölçeklerinden güçsüzlük ($r = .43$, $p < .01$), kuralsızlık ($r = .34$, $p < .01$), toplumsal yalıtılmış ($r = .36$, $p < .01$) ve DYÖ toplam puanı ($r = .46$, $p < .01$) ile pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Ayrıca SYGÖ toplam puanı ($r = -.49$, $p < .01$) ile negatif yönde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

SYÖ'nin ve alt boyutlarının diğer değişkenler ile ilişkilerini gösteren korelasyon tablosu Tablo 4'te sunulmuştur.

4.5. GÜVENİRLİK ANALİZLERİ

İkinci çalışma grubundan (N = 300) elde edilen verilerle yapılan güvenirlik analizi sonucunda; toplam ölçek puanı için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .795'tir. Alt boyutların Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları ise etkisizlik için .844 ve güvensizlik için .635 olarak belirlenmiştir. Sosyal bilimlerde güvenirlik katsayısı için Büyüköztürk (2011) en az .70 eşiğini önerirken, Şencan (2005) ölçek geliştirme çalışmalarının türüne göre bu alt değeri pilot araştırmalar için .60, temel araştırmalar için .80 ve uygulamalı araştırmalar için .90 - .95 olarak kabul etmektedir. Siyasal güvensizlik alt boyutunun .635 olarak hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlılık değeri, mükemmel bir güvenirlik düzeyi sunmamakla birlikte, uyarlama çalışmasının niteliği, alt boyutun görece düşük madde sayısı ve Şencan (2005)'in ölçek geliştirme türlerine yönelik önerdiği alt sınır dikkate alındığında kabul edilebilir düzeydedir.

Yarıya bölme yöntemi ile iki yarı (tek ve çift maddeler) arasındaki korelasyon .54 olarak bulunmuştur. Guttman formülü ile korelasyon .68; iki yarının güvenirliği Spearman-Brown formülü ile hesaplandığında eşit olan iki yarı .70 olarak bulunmuştur ve bu katsayılar ölçeğin yeterli güvenirliğe sahip olduğunu göstermektedir. SYÖ'ne ait madde toplam korelasyonları Tablo 5'te gösterilmektedir. Madde-toplam korelasyonlarının negatif olmaması ve minimum .20 düzeyinde olması gerekmektedir (Tavşancıl, 2005). İç tutarlılık katsayıları ve madde toplam korelasyonlarının her ikisi de yeterli görünmektedir ve bu durum SYÖ'nin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

5. SONUÇ

Metin. Bu çalışmada, Siyasal Yabancılaşma Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması gerçekleştirilmiş ve ölçeğin psikometrik özellikleri kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türkiye bağlamında siyasal

yabancılaşmayı ölçmek için geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu ortaya koymaktadır.

Ölçeğin yapı geçerliği, Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. AFA sonuçları, ölçeğin 11 maddelik Türkçe formunun, orijinal ölçekle tamamen tutarlı biçimde iki faktörlü bir yapı sergilediğini göstermektedir. Bu faktörler, Finifter (1970) ve Seeman'ın (1959) kuramsal çerçevesiyle tam bir uyum içerisinde "Etkisizlik" ve "Güvensizlik" olarak adlandırılmıştır. Etkisizlik boyutu, bireylerin siyasal süreçleri etkileyebilme kapasitesine dair öznel algılarını yansıtırken; Güvensizlik boyutu, siyasi kurum ve aktörlere yönelik inanç eksikliğini temsil etmektedir. Bu iki boyutlu yapı, siyasal yabancılaşma kavramının kuramsal temellerini başarılı bir şekilde yansıtmakta ve kavramın çok boyutlu niteliğini desteklemektedir. DFA sonucunda elde edilen model uyum indeksleri, iki faktörlü yapının araştırma verisiyle kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğunu kanıtlayarak güçlü bir yapısal geçerlik kanıtı sunmaktadır.

Ölçüt bağıntılı geçerlik analizleri, SYÖ'nün kuramsal olarak ilişkili olması beklenen diğer yapılarla tutarlı ilişkiler sergilediğini göstermiştir. SYÖ toplam puanlarının, Dean'ın Yabancılaşma Ölçeği'nin alt boyutları ve toplam puanı ile pozitif ve anlamlı ilişkiler göstermesi, siyasal yabancılaşmanın daha genel bir yabancılaşma deneyiminin parçası olabileceği hipotezini desteklemektedir. Bunun yanı sıra, SYÖ toplam puanının Seçilmiş Yetkililerin Güvenilirliği Ölçeği ile negatif yönde ve anlamlı bir ilişki sergilemiştir. Bu negatif ilişki, siyasal yabancılaşma düzeyi yüksek bireylerin siyasi yetkililere daha az güven duyduklarını göstermekte ve ölçeğin ayırt edici geçerliğini desteklemektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçeğin iç tutarlılığının yeterli düzeyde olduğunu göstermiştir. Cronbach Alfa katsayısı toplam ölçek için .795 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, sosyal bilimlerde kabul edilen en az .70 eşiğini aşmakta ve temel

araştırmalar için önerilen .80 değerine oldukça yaklaşmaktadır. Ayrıca yarıya bölme yöntemiyle hesaplanan güvenirlik katsayısının da yeterli düzeyde (.70) olması, ölçeğin maddeleri arasındaki tutarlılığını desteklemektedir.

Siyasal yabancılaşma, bireylerin kişisel zorluklarını siyasi sisteme atfetme eğilimi gibi psikolojik dinamiklerle yakından ilişkilidir. Türkiye gibi dinamik ve değişken siyasi ortamlarda, siyasetin psikolojik boyutlarını anlamak, siyasal davranış ve tutumların altında yatan mekanizmaların açıklanması açısından büyük önem taşımaktadır. Ölçeğin Türkçe alan yazınına kazandırılması, siyaset psikolojisi, siyaset sosyolojisi ve ilgili disiplinlerdeki araştırmacılara Türkiye özelinde siyasal yabancılaşma olgusunu sistematik bir şekilde inceleme imkânı sunma ve metodolojik katkı sağlama imkânı sunmaktadır.

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırma, üniversite öğrencileri ve çalışanları içeren karma bir örnekleme yürütülmüştür. Örneklem çoğunlukla sol görüşlü katılımcılardan oluştuğu için, siyasi tutumlar benzer şekilde yüksek eğilim gösterebilir; dolayısıyla bu durum yanıtların çeşitliliğini azaltmış ve ölçeğin boyutlarının (güvensizlik ve etkisizlik) birbirinden ne kadar iyi ayrıştığını görmeyi zorlaştırmış olabilir. Bu nedenle gelecek çalışmalarda, ölçeğin farklı ideolojik (örneğin, sağ, merkez, vb.) gruplar, yaş grupları (örneğin, emekliler, sosyo-ekonomik düzeyler ve eğitim seviyelerini (örneğin, düşük eğitim düzeyine

sahip bireyler) kapsayan örneklemeler üzerinde tekrarlanması önerilmektedir. Bu tür çalışmalar, ölçeğin genellenebilirliğini ve kültürel uygunluğunu daha sağlam bir zemine taşıyacaktır.

İkinci olarak, siyasal yabancılaşmanın, geleneksel olmayan siyasi eylemleri (protestolar, gösteriler, sivil itaatsizlik) veya düşük siyasal katılımı (oy kullanmama, siyasi organizasyonlara üye olmama) yordama gücünün araştırılması, ölçeğin pratik değerini artıracaktır. Bu tür çalışmalar, siyasal yabancılaşmanın davranışsal sonuçlarını daha iyi anlamamıza katkı sağlayacaktır. Ayrıca, nicel bulguları derinleştirmek adına nitel veya karma yöntemli çalışmalar yapılması, siyasal yabancılaşmanın bağlamsal ve psikolojik dinamiklerinin daha bütüncül anlaşılmasına katkıda bulunacaktır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin mevcut siyasal konjonktüründe gözlemlenen derin ideolojik kutuplaşma, kurumlara olan güvenin aşınması, ekonomik belirsizlik ve siyasal katılım kanallarındaki daralma gibi güncel siyasi dinamikler birlikte değerlendirildiğinde, uyarlaması yapılan ölçeğin önemi açıkça görülmektedir. Bu ölçek, seçmenlerin siyasal sisteme yönelik algıladıkları güvensizlik ve siyasal etkisizlik düzeylerini başarılı biçimde ölçtüğünü; güncel siyasal bağlamda geçerli bir araç olarak kullanılabileceğini ve gelecekte yapılacak araştırmalara önemli katkılar sunma potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazar, bu çalışmaya ilişkin herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışma için Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 08.09.2025 tarihli ve 2025/9-4 FBU protokol numaralı etik onay alınmıştır. Çalışma, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlanmıştır.

Yazar Katkı Beyanı

Yazarın makaleye katkısı %100'dür.

Destek Beyanı

Bu çalışma için herhangi bir kamu, özel veya sivil toplum kuruluşundan finansal ya da kurumsal destek alınmamıştır.

KAYNAKLAR

- Abravanel, M. D., ve Busch, R. J. (1975). Political competence, political trust, and the action orientations of university. *The Journal of Politics*, 37(1), 57-82.
- Akfırat, O. N., ve Çok, F. (2013). The Turkish adaptation of the scale that effect political and social participation. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 46(2), 369-398.
- Allamong, M. B. (2022). *Three essays on disaffection in American politics* [Doktora Tezi, Texas A&M University].
- Allamong, M. B. (2024). Political alienation and the Trump vote in the 2016 and 2020 US presidential elections. *Public Opinion Quarterly*, 88(1), 1-21. <https://doi.org/10.1093/poq/nfad065>
- Ambler, J. (1975). Trust in political and nonpolitical authorities in France. *Comparative Politics*, 8(1), 31-58.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming* (2. baskı). Routledge
- Citrin, J., McClosky, H., Shanks, J. M., ve Sniderman, P. M. (1975). Personal and political sources of political alienation. *British Journal of Political Science*, 5(1), 1-31.
- Cox III, E. P. (1980). The optimal number of response alternatives for a scale: A review. *Journal of marketing research*, 17(4), 407 - 422. <https://doi.org/10.1177/002224378001700401>
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları* (5. Baskı). Pegem Akademi.
- Dahl, V., Amnå, E., Banaji, S., Landberg, M., Şerek, J., Ribeiro, N., ... & Zani, B. (2020). Apathy or alienation? Political passivity among youths across eight European Union countries. *İçinde, Youth citizenship and the European Union* (ss. 43-60). Routledge. <http://doi.org/10.1080/17405629.2017.1404985>
- Dalton, J. E. (2007). Alienation and Nationalism: Is it possible to increase First Nations voter turnout in Ontario?. *Canadian Journal of Native Studies*, 27(2), 247-291.
- Doğan, S. (2016). *Mahalledeki Akp: Parti İşleyişi, Taban Mobilizasyonu ve Siyasal Yabancılaşma: Parti İşleyişi, Taban Mobilizasyonu ve Siyasal Yabancılaşma* (4. Baskı). İletişim Yayınları.
- Ergil, D. (1980). *Siyasal yabancılaşma açısından seçime katılma*. AÜSBF Yayını.
- Field A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. Sage Publications.
- Finifter, A. W. (1970). Dimensions of political alienation. *American Political Science Review*, 64(2), 389-410.
- Flanagan, C., Syvertsen, A. K., ve Stout, M. (2007). Civic measurement models: Tapping adolescents' civic engagement. *Circle Working Paper 55*. Pennsylvania.
- Fornell, C., ve Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Fox, S. (2015). *Apathy, alienation and young people: The political engagement of British millennials* (Doktora Tezi, University of Nottingham).
- Giustozzi, C. (2023). The impact of social identity: How unemployment affects civic participation beyond financial strain. *İçinde, Economic sociology in Europe* (ss. 163-186). Routledge.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., ve Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis*. Cengage Learning.

- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53–60.
- Igiebor, G. S. (2022a). Political alienation and electoral participation in Nigeria's democratization process: A survey of voter behavior in the 2019 general elections. *African Journal of Political Science*, 10(2), 22-37. <https://doi.org/10.36615/ajps.v10i2.1337>
- Igiebor, G. S. O. (2022b). The nature of political alienation and electoral violence in Nigeria: A critical analysis of the 2019 general elections. *Indonesian Journal of Social Science*, 14(2), 104-118. <https://doi.org/10.20473/ijss.v14i2.37689>
- Johnson, M. J. (1994). *Demographics of political alienation in a growing rural timber dependent western Montana community* [Yüksek Lisans Tezi, University of Montana].
- Kim, J. Y. (2005). "Bowling together" isn't a cure-all: The relationship between social capital and political trust in South Korea. *International Political Science Review*, 26(2), 193-213. <https://doi.org/10.1177/0192512105050381>
- Kline, R. B. (2011). *An easy guide to factor analysis*. The Guilford Press.
- Korzeniowski, K. (1994). Political alienation in Poland in days of systemic transformation. *Polish Psychological Bulletin*, 25(3), 187-200.
- Kumlin, S., Stadelmann-Steffen, I., & Haugsgjerd, A. (2017). 'Trust and the welfare state'. İçinde E. Uslaner (Ed.), *The Oxford handbook of social and political trust* (ss. 385-408). Oxford University Press.
- Macháčková, H., & Tkaczyk, M. (2020). The effect of media and political beliefs and attitudes on trust in political institutions: A multilevel analysis on data from 21 European countries. *Communication Today*, 11(2), 64-83.
- Mason, W. M., House, J. S., & Martin, S. S. (1985). On the dimensions of political alienation in America. *Sociological methodology*, 15, 111-151.
- Mauk, M. (2017). The political culture of authoritarian regimes: How macro-political context affects citizens' political value orientations. *Paper delivered at the ECPR Joint Sessions, Nottingham*, 25-30.
- Mouafo, A. V. D., Nemboué, W. T., & Messanga, G. A. (2023). When perceived official terror drives people out of politics: A systemic analysis of political alienation in the context of authoritarian democracy. *Psychology and Behavioral Sciences*, 12(6), 88-98. <https://doi.org/10.11648/j.pbs.20231206.11>
- Seeman, M. (1959). On the meaning of alienation. *American Sociological Review*, 24(6), 783-791. <https://doi.org/10.2307/2088565>
- Seeman, M. (1983). Alienation motifs in contemporary theorizing: The hidden continuity of the classic themes. *Social Psychology Quarterly*, 46(3), 171-184. <https://doi.org/10.2307/3033789>
- Shrestha, N. (2021). Factor analysis as a tool for survey analysis. *American Journal of Applied Mathematics and Statistics*, 9(1), 4-11. <https://doi.org/10.12691/ajams-9-1-2>
- Stevens, J. P. (2012). *Applied multivariate statistics for the social sciences*. Routledge.
- Şencan, H. (2005) *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ileri veri analizi*. Nobel Basımevi.
- Tavşancıl, E., & Keser, H. (2002). Development of a Likert type attitude scale towards internet usage. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 1(1), 79-100.

- Valgarðsson, V. O. (2019). Differential turnout decline in Norway and Sweden: A generation of apathy or alienation?. *Scandinavian Political Studies*, 42(3-4), 270-295. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12155>
- van Noord, J., Spruyt, B., Kuppens, T., & Spears, R. (2023). Classified out of society? How educational classification induces political alienation through feelings of misrecognition. *The British Journal of Sociology*, 74(5), 858-872. <https://doi.org/10.1111/1468-4446.13040>
- Yalçın, Ö., & Dönmez, A. (2017). Sosyal psikolojik açıdan yabancılaşma: Dean'in yabancılaşma ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 150-175. https://doi.org/10.1501/sbeder_00000000143

TABLOLAR & ŞEKİLLER

Tablo 1. Veriler İçin Hesaplanan Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

	N	Çarpıklık	Basıklık	Ort.	SS
AFA için kullanılan veri seti	207	.42	-.11	39.39	8.62
DFA için kullanılan veri seti	300	.22	-.24	39.7	8.73

(Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.)

Tablo 2. SYÖ'nin AFA'ne İlişkin Sonuçlar

	Maddeler	Faktör Yükleri	Özdeğer	Açıklanan Varyans
Faktör 1	SYÖ2	.847	4.198	38.163
	SYÖ5	.827		
	SYÖ12	.701		
	SYÖ4	.696		
	SYÖ1	.663		
	SYÖ6	.658		
	SYÖ9	.646		
	SYÖ3	.643		
Faktör 2	SYÖ7	.840	1.804	16.39
	SYÖ10	.701		
	SYÖ8	.686		
Toplam varyans				54.561

(Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.)

Tablo 3. SYÖ'nin Yakınsak ve İraksak Geçerlik Kriterleri

	CR	AVE	MSV	Siyasal Etkisizlik
Siyasal Etkisizlik	0.839	0.435	0.032	
Siyasal Güvensizlik	0.669	0.425	0.032	0.178**

(Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.)

Tablo 4. Korelasyon Tablosu

	1	2	3	4	5	6	7	8
1.DYÖ_Güçsüzlük	-							
2.DYÖ_Kuralsızlık	.66**	-						
3.DYÖ_Yalıtılmışlık	.47**	.38**	-					
4.DYÖ_Toplam	.91**	.82**	.71**	-				
5.SYÖ_Toplam	-.47**	-.43**	-.31**	-.50**	-			
6.SYÖ_Etkisizlik	.40**	.32**	.34**	.44**	-.37**	-		
7.SYÖ_Güvensizlik	.22**	.16**	.16**	.22**	-.49**	.18**	-	
8.SYÖ_Toplam	.43**	.34**	.36**	.46**	-.49**	.94**	.49**	-
Ort	24.84	19.45	18.25	62.54	10.06	20.74	12.12	32.85
SS	4.56	3.01	2.78	8.61	3.57	6.26	2.45	7.09
Min-Max.	14-35	8-25	10-25	38-85	5-20	7-35	4-15	12-50

** $p < ,01$

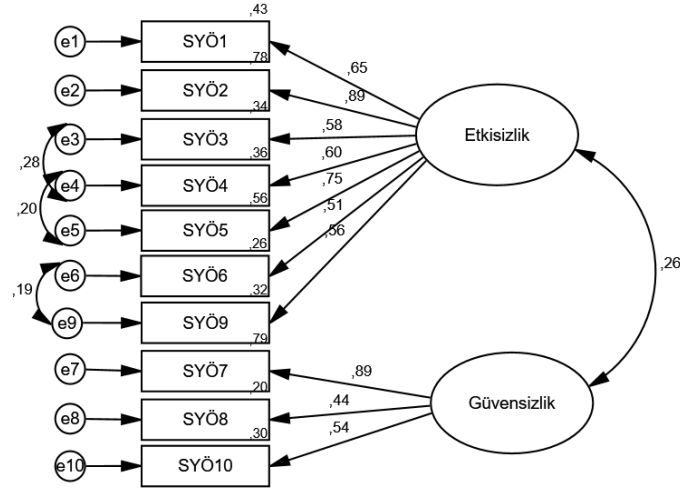
(Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.)

Tablo 5. SYÖ'nin Güvenirlik Analizi Sonuçları

	Madde silinmişse ölçek ortalaması	Madde silinmişse ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde- toplam korelasyonu	Çoklu kare korelasyonu	Madde silinmişse Cronbach alfa
SYÖ1	29.08	40.606	.578	.398	.764
SYÖ2	29.61	37.757	.707	.610	.746
SYÖ3	30.41	40.484	.558	.386	.766
SYÖ4	30.16	39.502	.563	.441	.765
SYÖ5	29.86	38.545	.619	.537	.757
SYÖ6	30.48	42.919	.403	.352	.784
SYÖ9	29.63	39.792	.510	.353	.772
SYÖ7	28.57	45.035	.360	.386	.788
SYÖ8	29.13	47.101	.208	.218	.815
SYÖ10	28.75	45.186	.255	.253	.800

(Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.)

Şekil 1. SYÖ Doğrulayıcı Faktör Analizi Bağlantı Diyagramı



CMIN=84,345; DF=31; CMIN/DF=2,721; RMSEA=,076; CFI=,943; GFI=,947

(Kaynak: Yazar tarafından üretilmiştir.)